

Lyhennetty versio ilmasto- ja luontolaista / ekologisen hätätilan lainsäädännöllinen pohja

1. Ilmasto- ja luontohätätilan mukaiset kaksoistavoitteet, jotka perustuvat i) YK:n IPCC:n tieteeseen 1,5 asteen maailmasta

SSP1 (SSP = sosioekonominen kehityspolku) kestävyys – vihreän tien valitseminen (vähäiset torjunnan ja sopeutumisen haasteet)

*Maailma muuttuu hitaasti, mutta kokonaisvaltaisesti, kestävämmälle polulle korostaen inklusiivisempaa kehitystä, joka kunnioittaa havaittuja ympäristön rajoja. Globaalien yhteiskäyttöisten ympäristöjen hallinta paranee hitaasti, koulutus- ja terveysinvestoinnit nopeuttavat väestösiirtymää ja talouskasvun painotus siirtyy laajempaan ihmishyvinvoinnin painottamiseen. **Epätasa-arvo vähentyy maitten sisällä ja välillä vahvemman sitoutumisen ansiosta kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen. Kulutusta ohjataan alhaiseen materiaaliseen kasvuun ja matalampaan resurssi- ja energiantensiivisyyteen.***

ii) Globaali luontotavoite: luontoposiitivisuus 2030 mennessä

”Tärkeät ekosysteemit ovat lähestymässä peruuttamattomia keikahduspisteitä, joiden ylittämällä on vaarallisia seurauksia planeettamme vakaudelle. Tämän vuoksi meidän on otettava globaaliksi suunnaksi luontokadon pysäyttäminen ja peruuttaminen ihmisen ja planetaarisen terveyden turvaamisen vuoksi.

Globaali luontotavoite, joka tavoittelee nettoposiitivista tilaa 2030 mennessä on välttämätön luontoposiitiivisen tulevaisuuden turvaamiseksi planetaaristen rajojemme sisällä.” (**Professori Johan Rockström**, Potsdam Institute for Climate Impact Research)

2. Ilmasto- ja luontotavoitteet

XX:n hallitus sitoutuu laillisesti sitoviin tavoitteisiin, jotka

(a) vähentävät maan kokonaiskontribuutiota globaaleihin kasvihuonekaasupäästöihin (‘päästöihin’) tasolla, joka on

(i) yhteensopiva sen kanssa, että globaalin lämpötilan kasvamisen keskiarvo saadaan rajoitettua 1,5 asteeseen verrattuna esiteolliseen tasoon; ja

(ii) täyttää maan YK:n ilmastosuojelun puitesopimuksen mukaiset sitoumukset, ottaa huomioon XX:n ja muiden maiden

(a) yhteiset mutta eriytyneet vastuut mukaanlukien niiden historialliset päästöt; ja

(b) niiden kyvykkyydet, huomioiden niiden kansalliset olosuhteet (ilmastotavoite’)

(b) pysäyttää ja peruuttaa XX:n kokonaiskontribuution luontokatoon ja ympäristön pilaantumiseen kotimaassa ja ulkomailla johtuen XX:n tuottamasta toiminnasta samalla

(i) kasvattaen eri lajien, populaatioiden, asuinpaikkojen ja ekosysteemien terveyttä, monimuotoisuutta ja resilienssiä verrattuna 2020 tasoon siten, että 2030 mennessä luonto on havaittavasti ja mitattavasti palautumisen tiellä ja

(ii) täyttäen YK:n biodiversiteettisopimuksen ja sen pöytäkirjojen mukaiset velvollisuutensa seuraten Leaders Pledge for Nature -vetoomuksen velvoitteitansa huomioiden XX:n ja muiden maiden

(a) historialliset kontribuutiot ympäristön pilaantumiseen johtuen maan kulutusperäisestä ekologisesta jalanjäljestä; ja

(b) yhteiset mutta eriytyneet vastuut; ja

(c) kyvykkyydet, huomioiden niiden kansalliset olosuhteet ('luontotavoite')

3. Lainsäädännöllinen aikaikkuna, jonka hallitus tarvitsee asettaakseen ilmasto-luontohätätilastrategian (eli ratkaisut, joilla ilmasto- ja luontohätätilan mukaiset tavoitteet saavutetaan mitattavasti)

(1) hallituksen täytyy **12 kuukauden kuluessa tämän lainsäädäntöpohjan säätämisestä** julkaista ja antaa eduskunnalle strategia, jonka enemmistön eduskunnasta on hyväksyttävä ja joka saavuttaa osiossa kaksi listatut ilmasto- ja luontotavoitteet.

(2) strategian tulee sisältää **laillisesti velvoittavia vuosittaisia välitavoitteita tavoitteiden saavuttamiseksi.**

4. Ehdot, jotka ilmasto-luontohätätilastrategian on täytettävä

(3) strategian tulee täyttää ehdot (3)(a)-(g) ja (4)(a)-(b) ja sen tulee eritellä keinot, joilla hallituksen mielestä saavutetaan tavoitteet, jotka eriteltiin kohdassa 2 huomioiden osiot 3 ja 4 tästä lainsäädäntöpohjasta

(a) vähentää ihmistoiminnasta aiheutuvia **kasvihuonekaasupäästöjen lähteitä** tavalla, joka määritetään kohdassa 2(a) ja kehityskulku sisältää hiilidioksidipäästöjen lakipisteen saavuttamisen **enintään neljän vuoden kuluessa vuoden 2021 lähtötasosta;**

(b) sisältää fossiilisten polttoaineiden etsimisen, maaperästä nostamisen, viennin ja tuonnin lopettamisen XX:n toimesta vauhdilla, joka perustuu kohtaan 2(a) ja neljän vuoden kuluessa vuoden 2021 lähtötasosta;

(c) varmistaa, että XX:n päästöt on laskettu käyttäen XX:n kulutusperäistä tilastointia ja tämä sisältää kaikki XX:n maantieteelliset päästöt poislukien

päästöt, jotka ovat aiheutuneet hyödykkeiden ja palveluiden tuottamisesta vientiin XX:stä; kaikki kulutusperäiset päästöt, jotka ovat aiheutuneet tuontihyödykkeiden ja -palveluiden tuottamisesta ja kuljetuksesta XX:ään; kaikki päästöt, jotka aiheutuvat XX:n henkilömatkustajien kuljetustarpeista XX:n alueen ulkopuolelle yksityisesti tai kaupallisesti tehdyistä matkoista sisältäen kansainvälisen lentoliikenteen ja laivamatkustuksen;

(d) varmistaa, että toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi minimoivat vahingot niin paljon kuin mahdollista ekosysteemeille, ruoan ja veden saatavuudelle, ihmisterveydelle eivätkä loukkaa ihmisoikeuksia;

(e) palauttaa ja laajentaa luonnollisia ekosysteemejä ja parantaa muokattujen ekosysteemien hallintaa biodiversiteetin suojelemiseksi ja kasvattamiseksi, ekologisten prosessien ja ekosysteemipalveluiden tarjonnan parantamiseksi sisältäen resiliienttien hiilinielujen aktiivisen turvaamisen;

(f) sisältää toimenpiteitä ekosysteemien suojelemiseksi, elvyttämiseksi ja parantamiseksi XX:ssä ja muualla, missä on XX:stä aiheutuvaa toimintaa, joka on ekosysteemeille haitallista;

(g) tarttuu jokaiseen käytännölliseen keinoon, jolla välttää ja rajoittaa – ja niissä poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa rajoittaminen ei ole mahdollista – kompensoi negatiiviset vaikutukset, jotka XX:n aiheuttamat kulutus, kaupankäynti, rahoitus ja tuottaminen aiheuttaa ekosysteemeille ja ihmisen terveydelle sisältäen muttei rajoittuen raaka-aineiden hankkiminen, metsäkato, maaperän huonontuminen, saasteet ja jätetuotanto.

- Missä yllämainitut keinot otetaan käyttöön terveyden, lajikirjon, monimuotoisuuden, lajien, populaatioiden ja ekosysteemien resilienssin lisäämiseksi, varmistaa, että ne noudattavat lieventämisen ja [suojelemisen hierarkiaa](#), mikä tarkoittaa, että toiminta luontokadolta suojelemiseksi priorisoidaan;

(4) Strategian keinojen täytyy

a. suojella paikallisyhteisöjä negatiivisilta vaikutuksilta, mukaanlukien alueet, joilla on korkea puutesijoitus hallinnollisessa puuteindeksissä ja ihmisiä, jotka kuuluvat suojeltuihin kategorioihin kuten ikä, vammaisuus, etninen tausta, sukupuoli, uskonto ja seksuaalisuus;

b. sisältää tarvittava taloudellinen tuki ja uudelleen koulutus ihmisille, joiden elinkeinoihin ja työpaikkoihin kohdistuu vaikutuksia ehdotetuista keinoista sisältäen keinot, jotka vaativat siirtymää pois korkeiden päästöjen ja ekosysteemivaikutusten teollisuudesta.

5. Lainsäädäntö varmistaa julkisen osallistumisen kansalaisfoorumin muodossa, joka asetetaan asiantuntijoiden ja eduskunnan rinnalle puntaroimaan ja tekemään päätöksiä strategian luomiseksi

- (1) Hallituksen täytyy **kahden kuukauden kuluessa tämän pohjalainsäädännön säätämisestä** tilata reilun kilpailutusprosessin avulla itsenäinen asiantuntijaelin, joka muodostaa ilmasto- ja luontokansalaisfoorumin ('kansalaisfoorumi'), joka edustaa XX:n väestöä.
- (2) Asetetun kansalaisfoorumin kokoavan asiantuntijaelimien täytyy varmistaa kansalaisfoorumin luominen **kolmen kuukauden kuluessa**.
- (3) Kansalaisfoorumin täytyy tarkastella asiantuntijoiden neuvoja ja sitten suositella keinoja sisällytettäväksi strategiaan.
- (4) Jos suosituksen on hyväksynyt
 - (a) vähintään 66 % kansalaisfoorumista sekä itsenäiset ilmasto- ja luontoasiantuntijaelimet, täytyy tavoitella kansalaisfoorumin kanssa yksimielisyyttä keinon sisällyttämiseksi;
 - (b) vähintään 80 % kansalaisfoorumista sekä itsenäiset ilmasto- ja luontoasiantuntijaelimet, täytyy hyväksyä keinon sisällyttäminen, ellei edellämainitut asiantuntijaelimet suosittele muutoksia, jotka liittyvät oikeutettuihin huolenaiheisiin ja mainitut muutokset eivät saa poiketa kansalaisfoorumin suosituksen ydinperiaatteista.
- (5) Jos suosituksen on hyväksynyt vähintään 80 % kansalaisfoorumista sekä itsenäiset ilmasto- ja luontoasiantuntijaelimet, hallituksen täytyy hallituksen etsiä yksimielisyyttä kaikkien kanssa ehdotuksen sisällyttämiseksi.
- (6) Jos milloin tahansa viimeisimmän tieteellisen tiedon mukaan, hallituksen, itsenäisten ilmasto- ja luontoasiantuntijaelimien mielestä tai eduskunnan mielestä (enemmistöpäätöksellä), strategian keinot tai välitavoitteet ovat todennäköisesti riittämättömiä tavoitteiden saavuttamiseksi **hallituksen täytyy muuttaa strategiaa. Siinä tapauksessa ilmasto- ja luontokansalaisfoorumi voidaan kutsua uudelleen koolle**.

6. Itsenäisten ilmasto- ja luontoasiantuntijaelimien vastuut

- (1) Näiden elimien vastuu on asettaa vertailupisteet, jotka perustuvat parhaaseen mahdolliseen tieteelliseen näyttöön strategian toteuttamisen sekä välitavoitteiden saavuttamisen vuosittaiseen arviointiin, tarkkailuun ja raportointiin ja antaa mielipiteensä liittyen kohtiin 3 ja 5 tässä lainsäädäntöpohjassa.
- (2) Ilmastotieteen, ekologian ja lainsäädännön asiantuntijaelimien täytyy suositella vuosittaisia hiiliekvivalentteja kasvihuonekaasubudjetteja XX:lle tämän lainsäädäntöpohjan vaatimuksien 2(a) ja 2(b) täyttämiseksi.